

La troballa d'una punta de sílex i un fogar confirma l'ocupació humana a una de les coves més antigues de Queralbs

Arqueòlegs de l'IPHES han excavat els primers nivells al Tut de Fustanyà, una cova que es creia molt espoliada

Un equip d'arqueòlegs de l'IPHES-CERCA ha excavat els primers nivells del Tut de Fustanyà, una cova a Queralbs (Ripollès) que es creia molt espoliada. L'antropòleg i arqueòleg Eudald Carbonell ja als anys 70 va decidir protegir-la amb una tanca. Malgrat tot, ara han pogut confirmar l'ocupació humana amb les restes d'un fogar petit i una punta de projectil fet de sílex que se situarien entre els 42.000 anys i 39.000 anys a.C, al final del plistocè, "un moment en què vivien els darrers Neandertals i l'arribada dels primers Homo sapiens", ha explicat a l'ACN el responsable dels treballs, el catedràtic de prehistòria Carles Tornero. Aquest jaciment és una "finestra a la cronologia més antiga" de l'evidència humana a la zona. En el marc del projecte Arrels prehistòriques de la transhumància a l'Alt Ripollès, un equip d'arqueòlegs han fet una campanya al Tut de Fustanyà a Queralbs (Ripollès). Van començar el 8 de juny i s'ha allargat fins al 21 i l'any passat ja van començar a preparar el terreny. Feia dècades que es coneixia i es creia molt malmesa pel furtivisme i l'extracció il·legal de restes. La dada més destacada d'enguany ha sigut la confirmació de la presència humana amb la descoberta d'un fogar petit i una punta de projectil fet en sílex, una peça de la indústria lítica "molt característica dels darrers moments dels Neandertals". Així ho ha remarcat el catedràtic de prehistòria per la UAB i investigador adscrit al IPHES-CERCA, Carles Tornero, en una entrevista a l'ACN. Les restes han aparegut en una part petita de l'espai excavat on l'ocupació humana estaria "intacta". Segons ha explicat, aquest jaciment destaca també per les restes fòssils d'animals d'aquella època i actualment extingits, que van viure amb un fred molt més extrem, com podria ser l'os de les cavernes, la hiena, el cavall i, molt especialment, el lleopard de les muntanyes. "El Tuc de Fustanyà és molt ric perquè probablement era un lloc de reproducció i un bon hàbitat per a aquesta espècie". A més, aquest és un felí "poc habitual als registres fòssils" i, en canvi, a aquesta cova hi ha moltes restes. Per tot plegat, el jaciment es considera un emplaçament estratègic perquè permetrà "completar la visió transversal de la prehistòria" des de les Capçaleres del Freser, l'objectiu final del projecte Arrels, que compta amb el suport de la Conselleria de Cultura, Ajuntament de Queralbs, el Parc Natural de les Capçaleres del Ter i Freser i la UAB. Un suport que enguany s'ha ampliat a quatre anys més perquè puguin seguir investigant. Durant aquests dies també han aprofitat per excavar, per vuitè any consecutiu, al jaciment del Roc de les Orenetes, també a Queralbs. Es tracta d'un sepulcre amb restes humanes -alguns cops l'han definit com una "catifa d'ossos"- que se situarien en un període de fa 2.400 anys i 2.200 anys a.C. Segons Tornero, la concentració sempre ha sigut gran, però l'àrea que han estat "destapant" en aquesta campanya és "molt més alta, amb milers de restes". Aquest fet complica encara més la descoberta i recuperació de les restes. "El que fem és anar destapant, fem entre 300 i 500 fotos de tots els angles i un programa ens ajuda a recompondre-les i extreure la imatge global", detalla. El següent pas és "individualitzar" cada peça i després ja es poden recuperar fixant amb precisió les seves coordenades. Finalment, caldrà netejar-les i analitzar-les per extreure conclusions i determinar algun tipus d'alteració. L'any passat, per exemple, van descobrir una punta de fletxa de sílex incrustada a una costella d'un ésser adult, una "prova directa i excepcional" de violència interpersonal ocorreguda fa més de 4.000 anys al Pirineu català. El Roc de les Orenetes destaca per ser un sepulcre prehistòric col·lectiu, situat a més de 1.800 metres d'altitud i amb més de 60 individus enterrats, probablement de la mateixa comunitat.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/cultura/2026/06/22/queralbs-troballes-tut-de-fustanya-roc-de-les-orenetes-jaciment-131668307.html>